

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 91/2020-38

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. marca 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], zastúpeného advokátskou kanceláriou Advocatus KG s. r. o., Galandova 7, Bratislava, v mene ktorej koná advokátka a spoločníčka Mgr. Katarína Galbičková, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 12 ods. 1, čl. 19 ods. 1, čl. 30, čl. 31, čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 48 ods. 2 a čl. 74 Ústavy Slovenskej republiky, základných práv podľa čl. 10 ods. 1 a čl. 21 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 25 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach uznesením Štátnej komisie pre voľby a kontrolu financovania politických strán č. 56/4/1 (SVS-OVR2-2019/039920-002) z 10. decembra 2019, uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10 Volpp 1/2019 z 19. decembra 2019 a postupom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky pri nezaregistrovaní jeho kandidátnej listiny pre voľby do Národnej rady Slovenskej republiky konané 29. februára 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a argumentácia v ústavnej sťažnosti

1.1 Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. februára 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom Mgr. Miroslavom Kišom, ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 12 ods. 1, čl. 19 ods. 1, čl. 30, čl. 31, čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 48 ods. 2 a čl. 74 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základných práv podľa čl. 10 ods. 1 a čl. 21 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 25 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „medzinárodný pakt“) uznesením Štátnej komisie pre voľby a kontrolu financovania politických strán (ďalej len „štátna komisia“) č. 56/4/1 (SVS-OVR2-2019/039920-002) z 10. decembra 2019, uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 10 Volpp 1/2019 z 19. decembra 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“) a postupom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo vnútra“) pri nezaregistrovaní sťažovateľovej kandidátnej listiny pre voľby do Národnej rady Slovenskej republiky konané 29. februára 2020 (ďalej aj „parlamentné voľby“). Sťažovateľ uviedol, že svoju ústavnú sťažnosť podal na základe čl. 127 ods. 1 ústavy a taktiež na základe čl. 129 ods. 2 ústavy.

1.2 Následne 17. februára 2020 bolo ústavnému súdu doručené podanie sťažovateľa, ktorým opravil pisárske chyby v petite jeho ústavnej sťažnosti, a zároveň podanie, ktorým ústavnému súdu oznámil zmenu svojho právneho zástupcu v predmetnej veci. Novým právnym zástupcom sťažovateľa, ktorý nahradil pôvodného advokáta Mgr. Miroslava Kišu, sa stala advokátska kancelária Advocatus KG s. r. o., Galandova 7, Bratislava, v mene ktorej koná advokátka a spoločníčka Mgr. Katarína Galbičková. K podaniu pripojil odvolanie plnej moci pre pôvodného advokáta a splnomocnenie pre nového právneho zástupcu.

1.3 Dňa 10. marca 2020 bolo ústavnému súdu elektronickým spôsobom doručené obsahovo totožné podanie sťažovateľa s jeho podaním doručeným ústavnému súdu osobne už 10. februára 2020. Ako právny zástupca sťažovateľa bol v tomto podaní znova uvedený advokát Mgr. Miroslav Kiša. Vzhľadom na to, že k samotnému podaniu nebol pripojený žiadny sprievodný list vysvetľujúci spätnú zmenu právneho zastúpenia, a tiež vzhľadom na skutočnosť, že samotné podanie bolo úplne totožné s podaním doručeným ústavnému súdu už 10. februára 2020 (aj s chybami v písaní, ktoré sťažovateľ opravil svojim doplňujúcim podaním doručeným ústavnému súdu 17. februára 2020), ústavný súd pri posudzovaní ústavnej sťažnosti neprihliadal na podanie sťažovateľa, ktoré mu bolo doručené 10. marca 2020.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ mal záujem kandidovať v parlamentných voľbách, ale ministerstvo vnútra, štátna komisia a najvyšší súd odmietli zaregistrovať jeho kandidátnu listinu. Sťažovateľ požiadal ministerstvo vnútra listom z 8. novembra 2019 o registráciu kandidátnej listiny pre parlamentné voľby ako občianskeho kandidáta, t. j. ako fyzickú osobu uchádzajúcu sa o priazeň voličov mimo systému politických strán. K uvedenému listu pripojil vyhlásenie, že svoju kandidatúru opiera o ústavu a medzinárodné dohody o ochrane základných práv a slobôd. Podľa sťažovateľa ministerstvo vnútra na jeho žiadosť o registráciu neodpovedalo. Štátna komisia na zasadnutí 6. decembra 2019 prerokovala kandidátnu listinu sťažovateľa a uznesením č. 56/4/1 (SVS-OVR2-2019/039920-002) z 10. decembra 2019 rozhodla, že sťažovateľ nebol oprávnený na podanie kandidátnej listiny, a preto jeho podanie v predmetnej veci nemožno považovať za kandidátnu listinu. Následne najvyšší súd napadnutým uznesením z 19. decembra 2019 odmietol sťažovateľov návrh na zaregistrovanie jeho kandidátnej listiny pre parlamentné voľby.

3. Sťažovateľ sa domnieva, že ministerstvo vnútra nekonaním vo veci registrácie sťažovateľa pre parlamentné voľby porušilo nielen jeho už vymenované základné práva, ale zmarilo aj slobodné a demokratické parlamentné voľby v roku 2020. Podľa sťažovateľa jeho základné práva boli porušené aj uznesením štátnej komisie č. 56/4/1 (SVS-OVR2-2019/039920-002) z 10. decembra 2019. Napadnutému uzneseniu najvyššieho

súdu sťažovateľ vyčítal, že vec nesprávne skutkovo a právne kvalifikoval podľa § 273 a nasl. zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „SSP“). Sťažovateľ tvrdil, že keďže podal kandidátnu listinu ako občan, na jeho podanie sa nevzťahovali zákonné ustanovenia, ktoré vo veci aplikoval najvyšší súd. Tvrdil preto, že v jeho prípade išlo o právny vzťah neupravený právnymi predpismi, a preto mal najvyšší súd použiť analógiu a postupovať podľa tých ustanovení právnych predpisov, ktoré sú im svojou povahou najbližšie.

4. V ďalšej časti svojej ústavnej sťažnosti sťažovateľ spochybňuje ústavnosť volebných zákonov v Slovenskej republike. Konkrétne spochybňuje, že v parlamentných voľbách majú právo kandidovať iba politické strany, a nie aj jednotlivci. Tým je podľa neho porušená priamosť volebného práva, pretože voliči neodovzdávajú svoj hlas priamo budúcim poslancom, ale nepriamo prostredníctvom politickej strany. Ďalej napáda 5 % volebný cenzus, podľa ktorého sa neprihliada na hlasy voličov, ktorí odovzdajú svoj hlas politickým stranám, ktoré získajú menej ako 5 % platných hlasov. Toto je podľa sťažovateľa v rozpore s princípom rovnosti všetkých ľudí.

5. Sťažovateľ si uplatnil primerané finančné zadosťučinenie v sume 10 000 000 € bez toho, aby jeho výšku akýmkoľvek spôsobom zdôvodnil. Zároveň žiadal, aby ústavný súd dočasným opatrením pozastavil účinnosť zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „volebný zákon“) v časti, v ktorej upravuje voľby do Národnej rady Slovenskej republiky, a zároveň, aby pozastavil konanie volieb poslancov do Národnej rady Slovenskej republiky v termíne 29. februára 2020, a to až do prijatia právnej úpravy, ktorá by umožňovala priamu kandidatúru občanov.

6. Sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd prijal jeho ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie a aby vydal tento nález:

„I. Základné právo sťažovateľa na prístup k voleným a iným verejným funkciám za rovnakých podmienok (čl. 30 ods. 4 Ústavy SR a čl. 21 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd) a na vstup do verejných služieb svojej krajiny za rovnakých podmienok (čl. 25 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach) bolo porušené:

1) Uznesením Štátnej komisie pre voľby a kontrolu financovania politických strán č. 56/4/1 zo dňa 10.12.2019, ktorým ŠKV odmietla zaregistrovať kandidátnu listinu sťažovateľa vo voľbách poslancov do Národnej rady SR, ktoré sa budú konať dňa 29.2.2020;

2) Uznesením Najvyššieho súdu SR č.k. 10Volpp/1/2019 zo dňa 19.12.2019 o odmietnutí žaloby, predsedníčka senátu: [REDAKOVANÉ], členovia senátu: [REDAKOVANÉ]

3) Nekonáním Ministerstva vnútra SR na žiadosť o registráciu kandidátnej listiny, list zo dňa 8.11.2019, ktorým MV SR odmietlo pristupovať k sťažovateľovi ako k u kandidátovi na poslancov pre voľby poslancov NR SR v r. 2020.

II. Základné právo sťažovateľa na priame a rovné volebné právo (čl. 30 ods. 3 a čl. 74 Ústavy SR a čl. 21 Listiny základných práv a slobôd) a právo na rovnosť všetkých ľudí (čl.12 ods.1 Ústavy SR), je porušené uskutočnením volieb poslancov do Národnej rady SR, ktoré sa budú konať dňa 29.2.2019 podľa zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení nesk. predpisov.

III. Základné právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu (čl. 46 ods. 1 a ods. 2 Ústavy SR) bolo porušené rozhodnutím Najvyššieho súdu SR č.k. 10Volpp/1/2019 zo dňa 19.12.2019o odmietnutí žaloby.

IV. Základné právo sťažovateľa na zachovanie ľudskej dôstojnosti a osobnej cti bolo porušené.

V. Uznesenie Štátnej komisie pre voľby a kontrolu financovania politických strán č. 56/4/1 zo dňa 10.12.2019 sa zrušuje.

VI. Uznesenie Najvyššieho súdu SR č.k. 10Volpp/1/2019 zo dňa 19.12.2019 sa zrušuje.

VII. Ústavný súd SR rozhoduje o zaregistrovaní kandidátnej listiny [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], trvalé bytom: [REDAKOVANÉ] ako kandidáta na poslanca Národnej rady Slovenskej republiky pre voľby poslancov do Národnej rady Slovenskej republiky, ktoré sa budú konať dňa 29.2.2020;

alternatívne

Uznesenie Najvyššieho súdu SR č. k. 10Volpp/1/2019 zo dňa 19.12.2019, sa zrušuje a Ústavný súd SR vracia vec Najvyššiemu súdu na rozhodnutie s tým, že:

1) Najvyšší súd SR je príslušný súd na prejednanie a rozhodnutie o návrhu sťažovateľa na zaregistrovanie jeho kandidátnej listiny pre voľby poslancov do NR SR použitím analógie v práve postupom podľa §273 SSP;

2) Sťažovateľ je aktívne legitimovaný na podanie návrhu na zaregistrovanie kandidátnej listiny pre voľby poslancov do NR SR, ktoré sa budú konať dňa 29.2.2020.

3) Sťažovateľ má právo kandidovať vo voľbách do NR SR, ktoré sa budú konať dňa 29.2.2020.

VIII. Ústavný súd priznáva sťažovateľovi finančnú náhradu nemajetkovej ujmy vo výške desať miliónov EUR, a trovy právneho zastúpenia, ktoré je Slovenská republika povinná zaplatiť sťažovateľovi prostredníctvom Ministerstva vnútra SR do 10 dní odo dňa právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

7. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 129 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb prezidenta Slovenskej republiky, volieb do Národnej rady Slovenskej republiky, volieb do orgánov územnej samosprávy a volieb do Európskeho parlamentu.

10. Podľa čl. 131 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy v trojčlenných senátoch. Senát sa uznáva nadpolovičnou väčšinou svojich členov.

11. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

12. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

13. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

14. Podľa čl. 12 ods. 1 ústavy ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.

15. Podľa čl. 19 ods. 1 ústavy každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.

16.1 Podľa čl. 30 ods. 3 ústavy volebné právo je všeobecné, rovné a priame a vykonáva sa tajným hlasovaním. Podmienky výkonu volebného práva ustanoví zákon.

16.2 Podľa čl. 30 ods. 4 ústavy občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám.

17.1 Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

17.2 Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

18.1 Podľa čl. 74 ods. 1 ústavy poslanci sú volení vo všeobecných, rovných, priamych voľbách s tajným hlasovaním.

18.2 Podľa čl. 74 ods. 2 ústavy za poslanca možno zvoliť občana, ktorý má volebné právo, dosiahol vek 21 rokov a má trvalý pobyt na území Slovenskej republiky.

18.3 Podľa čl. 74 ods. 3 ústavy podrobnosti o voľbách poslancov ustanoví zákon.

19. Podľa čl. 21 ods. 4 listiny občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám.

20. Podľa čl. 25 medzinárodného paktu každý občan má právo a možnosť bez akýchkoľvek rozdielov uvedených v článku 2 a bez neodôvodnených obmedzení:

a) zúčastňovať sa na vedení verejných záležitostí priamo alebo prostredníctvom slobodne volených zástupcov;

b) voliť a byť volený v pravidelných voľbách, ktoré sa budú konať na základe všeobecného a rovného hlasovacieho práva, tajným hlasovaním zabezpečujúcim slobodu hlasovania;

c) vstúpiť za rovnakých podmienok do verejných služieb svojej krajiny.

21. Podľa § 50 ods. 1 prvej vety volebného zákona kandidátnu listinu môže podať politická strana, ktorá je registrovaná podľa osobitného predpisu.

22. Podľa § 52 ods. 4 volebného zákona proti rozhodnutiu štátnej komisie o zaregistrovaní kandidátnej listiny s úpravami a proti rozhodnutiu o odmietnutí registrácie kandidátnej listiny môže dotknutá kandidujúca politická strana alebo koalícia podať návrh na vydanie rozhodnutia o ponechaní kandidáta na kandidátnej listine alebo návrh na vydanie rozhodnutia o zaregistrovaní kandidátnej listiny na správny súd.

23. Podľa § 273 ods. 2 SSP žalobca sa môže žalobou domáhať rozhodnutia o zaregistrovaní kandidátnej listiny, ak štátna komisia rozhodla o odmietnutí registrácie kandidátnej listiny podľa osobitného predpisu.

24. Podľa § 275 SSP žalobcom je dotknutá kandidujúca politická strana alebo koalícia politických strán.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

25.1 Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

25.2 Ústavný súd musí najskôr odpovedať na otázku, v akom právnom režime (type konania) bude sťažnosť posudzovať.

26. Najprv teda ústavný súd uvádza, že vzniká špeciálna právna situácia z hľadiska času podania sťažnosti. Po voľbách posudzuje ústavný súd voľby v inej formácii, než posudzuje sťažnosti podľa čl. 127 ústavy, t. j. v pléne, a na základe iných aktívne legitimovaných subjektov v režime volebnej sťažnosti podľa čl. 129 ods. 2 ústavy. Jedinečnosť, silná demokratickosť volieb v podstate znemožňuje do nich zasiahnuť ústavnou sťažnosťou po ich skončení. Ústavná sťažnosť je na rozdiel od tradičných zdola budovaných opravných prostriedkov skonštruovaná dodatočne (zhora), aby pokryla rozhodnutia a zásahy verejnej moci v ich rozmanitosti. Táto univerzálnosť ústavnej sťažnosti spolu s dvojmesačnou lehotou nevytvára problémy pri aplikácii na bežné rozhodovacie procesy verejnej moci, ale volebný proces so svojim presne stanoveným časovým rytmom sa tomuto vymyká, a preto, aby sa mohli zohľadniť výsledky preskúmania ústavnosti rozhodnutia najvyššieho súdu podľa § 273 SSP, musí ústavnú sťažnosť podať domnele aktívne legitimovaný subjekt v rozumnom čase pred konaním volieb.

27. Z uvedeného vyplýva, že podanie sťažovateľa, ktorý nebol kandidátom v parlamentných voľbách a podal proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu ústavnú sťažnosť pred konaním parlamentných volieb (29. februára 2020), nemôže byť posudzované ako volebná sťažnosť podľa čl. 129 ods. 2 ústavy v spojení s § 156 a nasl. zákona o ústavnom súde, ale musí byť ústavným súdom posudzované ako ústavná sťažnosť podľa čl. 127 ústavy.

28. Ústavný súd nad rámec uvedeného pripomína, že každé konanie možno začať len ako samostatné konanie a len na návrh oprávnených subjektov, a preto žiadne z nich nemôže tvoriť súčasť iného druhu konania pred ústavným súdom a na základe jeho vlastného rozhodnutia. Ústavná a zákonná úprava konaní pred ústavným súdom ich preto koncipuje výlučne ako samostatné konania a nepripúšťa možnosť uskutočniť ich aj v rámci a ako súčasť iného druhu konania (konaní) pred ústavným súdom

(porov. I. ÚS 483/2015, II. ÚS 66/01 alebo II. ÚS 184/03, III. ÚS 184/06, IV. ÚS 314/07, II. ÚS 253/2016, II. ÚS 266/2016).

29. Ústavný súd ešte podotýka, že ústavná sťažnosť sťažovateľa bola do značnej miery neprehľadná, pretože v nej spojil rôznorodé (ústavný súd podotýka, že aj nespojiteľné) žiadosti a návrhy (napr.: ústavná sťažnosť podľa čl. 127 ústavy, volebná sťažnosť podľa čl. 129 ods. 2 ústavy, implicitný návrh na vyslovenie nesúladu rozsiahlych častí volebného zákona s ústavou, žiadosť o zaregistrovanie jeho kandidátnej listiny, žiadosť o odloženie konania parlamentných volieb...). Dôsledkom takého postupu sťažovateľa bol okrem iného aj nesúlad medzi označenými článkami ústavy v sťažnostnom petite a v samotnom texte jeho ústavnej sťažnosti. Ústavný súd v tomto prípade považoval za relevantné základné práva a práva uvedené v petite. Články, na ktoré odkazoval sťažovateľ v texte svojej ústavnej sťažnosti (napr.: čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 31 ústavy, čl. 10 ods. 1 listiny), považoval ústavný súd iba za časť jeho sťažnostnej argumentácie a osobitne sa nimi nezaoberal.

III.A K naznačenému nesúladu volebného zákona s ústavou (čl. 12 ods. 1, čl. 30 ods. 3 a čl. 74 ústavy, resp. čl. 21 listiny)

30. Hoci sťažovateľ v petite svojej ústavnej sťažnosti nežiadal výslovne vysloviť nesúlad volebného zákona s ústavou, na argumente, že zákonná úprava parlamentných volieb je v rozpore s čl. 12 ods. 1, čl. 30 a čl. 74 ústavy, je založená vlastne celá jeho ústavná sťažnosť.

31. Ústavný súd konštatuje, že pokiaľ sa sťažovateľ domáha v rámci ústavnej sťažnosti podanej v súlade s čl. 127 ústavy (pre namietané porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom) aj vyslovenia nesúladu volebného zákona s konkrétnymi článkami ústavy, resp. listiny, nejde o návrh na začatie konania o súlade právnych predpisov, pretože sťažovateľ ako fyzická osoba nepatrí do okruhu osôb oprávnených na podanie

takého návrhu podľa čl. 130 ods. 1 ústavy a § 74 zákona o ústavnom súde (rovnaké závery porov. aj v I. ÚS 414/2010, IV. ÚS 11/04, IV. ÚS 199/07). Rovnako ústavný súd nie je oprávnený v rámci konania o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb rozhodovať o súlade právnych predpisov [porov. čl. 127 ústavy a čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy].

32. Na základe uvedených skutočností ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej k vysloveniu porušenia čl. 12 ods. 1, čl. 30 ods. 3 a čl. 74 ústavy a čl. 21 listiny v dôsledku samotného konania parlamentných volieb podľa volebného zákona ako návrh podaný zjavne neoprávnenou osobou [§ 56 ods. 2 písm. e) zákona o ústavnom súde] v spojení s nedostatkom právomoci senátu ústavného súdu na prerokovanie návrhu na začatie konania o súlade právnych predpisov [§ 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde].

33. Ústavný súd dopĺňa, že v rámci ústavného poriadku Slovenskej republiky platí prezumpcia ústavnosti všeobecne záväzných právnych predpisov, čo platí aj pre volebný zákon. V konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy vychádza ústavný súd z prezumpcie ústavnosti zákonov a podzákonných právnych predpisov (porov. III. ÚS 262/04). Otázka súladu sťažovateľom označených právnych noriem v rámci volebného zákona s ústavou by mohla byť predmetom konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy iba v prípade kvalifikovaného návrhu podaného aktívne legitimovaným subjektom.

III.B K namietanému porušeniu základného práva na prístup k voleným a iným verejným funkciám za rovnakých podmienok (čl. 30 ods. 4 ústavy, čl. 21 ods. 4 listiny a čl. 25 medzinárodného paktu)

34. K samotnému postupu orgánov verejnej moci (nezaregistrovaniu sťažovateľa ako kandidáta pre parlamentné voľby), proti ktorým ústavná sťažnosť smeruje (ministerstvo vnútra, štátna komisia a najvyšší súd), ústavný súd, vychádzajúc zo záverov uvedených v predošlej stati, konštatuje, že postup týchto orgánov verejnej moci bol v súlade s volebným zákonom, a teda aj s ústavou, listinou i medzinárodným paktom.

35. Tradícia pomerného volebného systému uplatňovaného pri voľbách do Národnej rady Slovenskej republiky v zmysle volebného zákona siaha k počiatkom vzniku Slovenskej republiky. Od prvých volieb do Národnej rady Slovenskej republiky uskutočnených v roku 1994 až po voľby do Národnej rady Slovenskej republiky uskutočnené 5. marca 2016 sa v každých voľbách do Národnej rady Slovenskej republiky uplatňoval na základe volebných zákonov výlučne pomerný volebný systém založený na kandidatúre politických strán a politických hnutí (ktoré predkladali kandidačné listiny), a nie na kandidatúre jednotlivcov.

36. Pokiaľ orgány verejnej moci (ministerstvo vnútra, štátna komisia) nezaregistrovali sťažovateľa ako kandidáta pre parlamentné voľby vo februári 2020 z dôvodu, že nie je aktívne legitimovaným subjektom na podanie kandidačnej listiny v zmysle volebného zákona, rozhodli tak v súlade s volebným zákonom i ústavou. Rovnako následné uznesenie najvyššieho súdu o odmietnutí žaloby sťažovateľa o zaregistrovanie jeho kandidátnej listiny pre parlamentné voľby zo strany najvyššieho súdu bolo vzhľadom na skutkový a právny stav v sťažovateľovej veci ústavne bezchybné. Ústavný súd na tomto mieste poukazuje na čl. 30 ods. 3 druhú vetu ústavy, podľa ktorého podmienky výkonu volebného práva ustanoví zákon. Uvedené znamená, že úprava volebného práva v ústave nie je úplná a konečná, ale plynule na ňu nadväzujú relevantné ustanovenia volebného zákona. Argumentácia sťažovateľa, že on kandiduje, resp. chcel kandidovať v parlamentných voľbách len na základe článkov ústavy (príp. medzinárodných zmlúv o ochrane základných práv a slobôd), a nie podľa volebného zákona, ktorý navyše považuje za protiústavný, nemôže v tomto prípade obstáť.

37. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní

ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

38. Ústavný súd vzhľadom na uvedené odmietol ústavnú sťažnosť v časti namietaného porušenia čl. 30 ods. 4 ústavy, čl. 21 ods. 4 listiny a čl. 25 medzinárodného paktu postupom a rozhodnutiami ministerstva vnútra, štátnej komisie a najvyššieho súdu pri nezaregistrovaní sťažovateľovej kandidátnej listiny podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.C K namietanému porušeniu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu (čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy)

39. Sťažovateľ v časti, ktorou spochybňoval napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, namietal záver o nedostatku svojej aktívnej legitimácie na podanie žaloby a zároveň tvrdil, že na posúdenie jeho žaloby nemal najvyšší súd k dispozícii žiadne relevantné právne predpisy, a preto mal za použitia analógie aplikovať právne predpisy povahou najbližšie prejednávanej veci.

40. Podstata základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy).

41. Ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd v napadnutom uznesení správne identifikoval žalobu sťažovateľa ako návrh podľa § 273 ods. 2 SSP. Tvrdenie sťažovateľa, že žalobu podával ako občan, a nie ako kandidujúca politická strana, nie je tomto prípade rozhodujúce, pretože svojou žalobou sa domáhal práve zaregistrovania kandidátnej listiny proti negatívne rozhodnutiu štátnej komisie v tejto veci (a to je predmetom úpravy § 273 ods. 2 SSP, pozn.). Samotné tvrdenie sťažovateľa, že žalobu nepodával ako kandidujúca politická strana, vedie akurát k nevyhnutnému záveru o nedostatku jeho aktívnej legitimácie na podanie takejto žaloby. Výhrada sťažovateľa, že najvyšší súd mal pri posudzovaní jeho žaloby pre nedostatok relevantnej právnej úpravy aplikovať analógiu, vyznieva nelogicky a paradoxne, pretože aj ak by sa ústavný súd hypoteticky priklonil k názoru sťažovateľa, že najvyšší súd nemal k dispozícii relevantnú právnu úpravu, najbližšie k prejednávanej veci (žalobe o zaregistrovanie kandidátnej listiny) bola práve právna úprava, ktorú najvyšší súd aplikoval (§ 52 ods. 4 volebného zákona, § 273 a § 275 SSP, pozn.).

42. V danom prípade preto neexistuje žiadna príčinná súvislosť medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a základným právom sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorá by umožňovala vysloviť porušenie tohto základného práva. Na základe uvedeného ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

43. Ustanovenie čl. 46 ods. 2 ústavy upravuje základné právo na prístup k súdu vo veci, o ktorej rozhodol orgán verejnej správy. Táto ústavná norma upravuje primárne právo toho, kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, obrátiť sa pri zákonom (v tomto prípade Správnym súdnym poriadkom) splnených podmienkach na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia.

44. V predmetnej veci sťažovateľa nie sú žiadne pochybnosti, že rozhodnutie štátnej komisie, s ktorým on nesúhlasí, preskúmal najvyšší súd. Vo svojej ústavnej sťažnosti sťažovateľ žiadnym spôsobom nezdôvodnil, akým spôsobom malo byť v tomto prípade porušené jeho základné právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 2 ústavy. Rozhodujúcim

nedostatkom ústavnej sťažnosti v tejto časti je absencia odôvodnenia vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 46 ods. 2 ústavy. V tejto časti preto ústavná sťažnosť sťažovateľa nespĺňa náležitosti kvalifikovaného návrhu na začatie konania pred ústavným súdom ustanovené v § 123 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

45. Ústavný súd vzhľadom na uvedené ústavnú sťažnosť v tejto časti (čl. 46 ods. 2 ústavy) odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí.

III.D K namietanému porušeniu základného práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti a osobnej cti (čl. 19 ods. 1 ústavy)

46. Sťažovateľ odôvodnil ústavnú sťažnosť v tejto časti tvrdením, že Slovenská republika mu „zakázala“ kandidovať v parlamentných voľbách v rokoch 2008, 2012 a 2016 a on musí každú minútu každého dňa pri akejkoľvek činnosti myslieť na poníženie, aké mu tento zákaz priniesol.

47. Ústavný súd podotýka, že v roku 2008 sa ani nekonali parlamentné voľby (konali sa v roku 2006 a v roku 2010, pozn.). Ústavný súd zo svojich evidenčných pomôcok zistil, že obdobnú ústavnú sťažnosť podal sťažovateľ aj pred parlamentnými voľbami v roku 2016. Ústavný súd ju už vtedy odmietol obdobným spôsobom ako teraz. Očividne sa sťažovateľ s vtedajším odmietnutím ústavného súdu nestotožnil a pred ďalšími parlamentnými voľbami sa znova márne snaží bez ohľadu na platné právne predpisy kandidovať v parlamentných voľbách ako jednotlivec. K namietanému porušeniu základného práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti ústavný súd len dopĺňa, že ak sťažovateľ vytrvalo odmieta akceptovať realitu (platný a účinný volebný zákon, pre ktorý platí prezumpcia ústavnosti, pozn.), táto jeho ignorancia nemá žiadnu súvislosť s možným porušením čl. 19 ods. 1 ústavy.

48. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

49. Pretože ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími jeho požiadavkami uvedenými v petite ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. marca 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu